

Sveriges Konsumenter
i Samverkan

SVERIGES
KONSUMENTRÅD

2002-11-22

Statsråd
Ann-Kristin Nykvist
Jordbruksdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Angående säkra livsmedel och fortsatt god salmonellastatus i Sverige

Oro finns att kommande lagstiftning inom EU försämrar Sveriges möjligheter att upprätthålla salmonellastatusen inom djurhållningen och att folkhälsan försämras. Flera undersökningar visar att svenska konsumenter har ett mycket högt förtroende för svensk livsmedelsproduktion. En mycket viktig grund för förtroendet är salmonellafria livsmedel.

Förebyggande kontroller och bekämpande av salmonella hos djur har i Sverige en 50-årig tradition. Arbetet initierades av salmonellaepidemin i Alvesta i början av 1950-talet då 90 människor dog och 9000 insjuknade. Motivet för arbetet var att säkra folkhälsan.

Sveriges långsiktiga investering i salmonellakontrollarbetet riskerar att nu raseras och som en följd av detta att böndernas motivation för förebyggande åtgärder minskar. Oron gäller också att Livsmedelsverket vid upprepade tillfälle funnit visat att importintygen för kött är felaktiga samt att en tredjedel av köttberedningar, d.v.s. färskt och fryst kött som är tillsatta med smakämnen, t.ex. saltlake eller marinering, visats innehålla salmonella. Vi är stolta över resultatet arbetet som näringen och myndigheterna har åstadkommit i Sverige med stöd av läkare och konsumenter. Målet är att förbättra folkhälsan i hela den Europeiska Unionen, men detta arbetet får inte ske på bekostnad av den svenska folkhälsosituationen.

Genom att konsekvent kontrollera och vid förekomst av salmonella vidta åtgärder på importdjur, foder, levande djur och djur vid slakt har ett anmärkningsvärt bra resultat uppnåtts enligt Anders Engvall, statsepizootolog, SVA. Förekomsten av salmonella vid provtagning före slakt ligger under 1 % och för vissa djurslag 0,1 %. Om salmonella påvisas inom provtagningsprogrammen, oavsett serotyp (totalt finns över 2500), läggs författningensliga restriktioner på besättningarna. För vissa uppfödningssystem, särskilt inom fjäderfåhållningen, avlivs och destrueras alla flockar om att salmonella påvisats. Djurägaren bekostar själv kontroll- och provtagningsprogrammen. Principen för statlig ersättning avseende kostnader för bekämpning, smittrening och produktionsbortfall varierar mellan djurkategorier.

Salmonellakontrollen bedrivs långsiktigt och i full enighet mellan läkare och veterinärer, myndigheter och branschorganisationer samt forskare, djurägare och konsumenter. En cost/benefit analys visade i början av 1990-talet att salmonellakontrollen var en

samhällskonomiskt bra investering. Vinsten låg i minskat lidande för människor och minskade sjukvårdskostnader. Näringen har tidigare förslagit att en ny cost/benefit analys skall genomföras av SVA.

Genom vårt kontrollprogram kan vi hävda att vi undsluppit den världsomspännande epidemin av Salmonella enteritidis. Salmonella enteritidis etablerade sig i fjäderfäpopulationen under 1980-talet och enteritidis-infektioner är fortfarande en av de två vanligaste serotyperna hos människor utomlands. Ett ytterligare bevis för en väl fungerande kontroll är att multiresistenta Salmonella typhimurium DT104 inte etablerats sig inom svensk djurhållning. Denna salmonellatyp har spritt sig över praktiskt taget hela världen och på nära håll är den ett stort problem för danska grisuppfödare.

Resistensläget i Sverige är bra tack vare en restriktiv användning av antibiotika såväl hos människa som djur. Enligt SVA är resistensläget allvarligt i många andra länder. Det finns andra serotyper än typhimurium som uppvisar multiresistens, exempelvis Salmonella bredeneys, Salmonella newport och Salmonella St. Paul.

I artikeln "Nya strategier för den svenska paradgrenen salmonellabekämpning" i Läkartidningen volym 97/2000 fastslås att "djurfoder och djurhållning skall, liksom svenska livsmedel, hållas fria från salmonella". Detta måste gälla alla livsmedel, både svenska som utländska. Det måste också gälla livsmedel i såväl Sverige som EU för att stärka förtroendet hos konsumenterna i unionen.

Vårt mål på lång sikt är att EU ska erbjuda salmonellafria livsmedel för att därigenom förbättra folkhälsan i hela unionen. Salmonellakontrollerna i EU får dock inte belasta Sverige ekonomiskt, som under 50 år burit sina egna kostnader. Ej heller får det leda till att producenter i Sverige ställs inför sämre förutsättningar än sina konkurrenter i unionen.

Till dess att övriga medlemsstater i unionen uppnått samma salmonellastatus som Sverige skall tilläggsgarantierna bibehållas, dvs. att införsel och import av animaliska livsmedel, levande djur och foder skall vara kontrollerade avseende alla salmonellatyper. I dag ser vi en risk för olika tolkningsmöjligheter i förslaget till förordning om bekämpning av salmonella och andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen. Risken är att tilläggsgarantierna inte kommer att gälla efter en övergångsperiod i fall att gemenskapens mål endast omfattar ett fåtal salmonella serotyper.

De svenska tilläggsgarantierna är inte kompromissbara förrän övriga medlemsstater har uppnått samma status som Sverige. Detta mot bakgrund av de uppnådda folkhälsoeffekter som näringen, konsumenter, myndigheter och samhället i Sverige har investerat i. Ytterligare en risk ser vi idag då köttberedningar inte omfattas av Sveriges salmonellagarantier. Vi uppmanar därför regeringen att arbeta för en obligatorisk salmonellakontroll vid införsel av köttberedningar i enlighet med vad som var avsikten vid EU-inträdet.

Näringsen erbjuder tillsammans med konsumenterna regeringen stöd i det fortsatta arbetet med att upprätthålla Sveriges salmonellastatus. Detta i strävan mot att EU skall nå samma förutsättning för att producera salmonellafria livsmedel och därmed förbättra folkhälsan inom hela unionen.